

Planbureau voor de Leefomgeving

Evaluatie van de nota Duurzame gewasbescherming

Op basis van
deelonderzoeken RIVM,
TNO, PPO, LEI en CLM

18 april 2012 | Martha van Eerdt, Jan
van Dam, Aaldrik Tiktak, Marijke Vonk,
Rick Wortelboer en Henk van Zeijts

Deelonderzoeken

Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu
*Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport*

Milieu (RIVM)
Ton van der Linden

Voedselveiligheid (RIVM)
Polly Boon

Economie (PPO)
Herman Schoorlemmer

Kennis (CLM)
(CLM)
Erna van der Wal

Biologische bestrijders en
fyto-sanitair beleid
(CLM)
Peter Leendertse

Arbeidsveiligheid (TNO)
Remco Visser

Conclusies

- Vooruitgang op alle doelen van de nota
- Economisch perspectief is behouden
- Arbeidsveiligheid en ecologische kwaliteit moeten beter
- Wetgeving had de grootste bijdrage aan doelbereiking
- Convenant als optie om stappen te zetten in arbeidsveiligheid

Inhoud

1. Waarom deze evaluatie?
2. Hoe heeft het beleid gewerkt en zijn de doelen gehaald?
3. Bijdrage overheid en convenant aan doelbereik
4. Handelingsopties

Waarom deze evaluatie?

1. Evaluatie van de werking van het beleid: 1998 - 2010
2. Lessen voor de NL-implementatie van de EU-richtlijn Duurzaam gebruik van pesticiden: 2013-2023.
 - § April 2012: internetconsultatie Nationaal Actie Plan
 - § Juni 2012: tweede nota Duurzame gewasbescherming

Convenant om tegenstellingen te overbruggen

NEDERLAND 2006

Samen aan het stuur

De overheid moet minder 'zorgen voor' en meer 'zorgen dat'

In onze maatschappij is meer vertrouwen nodig. Snelle maatschappelijke veranderingen, zoals mondialisering, fragmentering en de crisis in de democratie, hebben hun weerslag op het vertrouwen in onze samenleving. Om dat te herstellen, moeten we streven naar een betere verbinding tussen mensen, organisaties en bestuur.

Vertrouwen vereist een zekere orde: een gedeeld beeld van de werkelijkheid die liefst stabiel is of slechts geleidelijk verandert. De politiek kan daaraan veel bijdragen, onder meer door mensen bij elkaar te brengen en duidelijkheid te bieden.

In tijden van onzekerheid is de roep om regelgeving meestal groot. Maar het maken van meer regels helpt niet. Bindende voorschriften bieden vaak geen antwoord op maatschappelijke problemen. Regels voorkomen dat

Dr. Cees Veerman (1949) is sinds juli 2002 namens het CDA minister van Landbouw, Natuurbeheer en Voedselkwaliteit in het kabinet-Balkenende. Daarvoor was hij onder meer agrarisch ondernemer en hoogleraar aan de Katholieke Universiteit Brabant en de Erasmus Universiteit Rotterdam. In 1983 promoveerde hij in Wageningen tot doctor in de Economie.

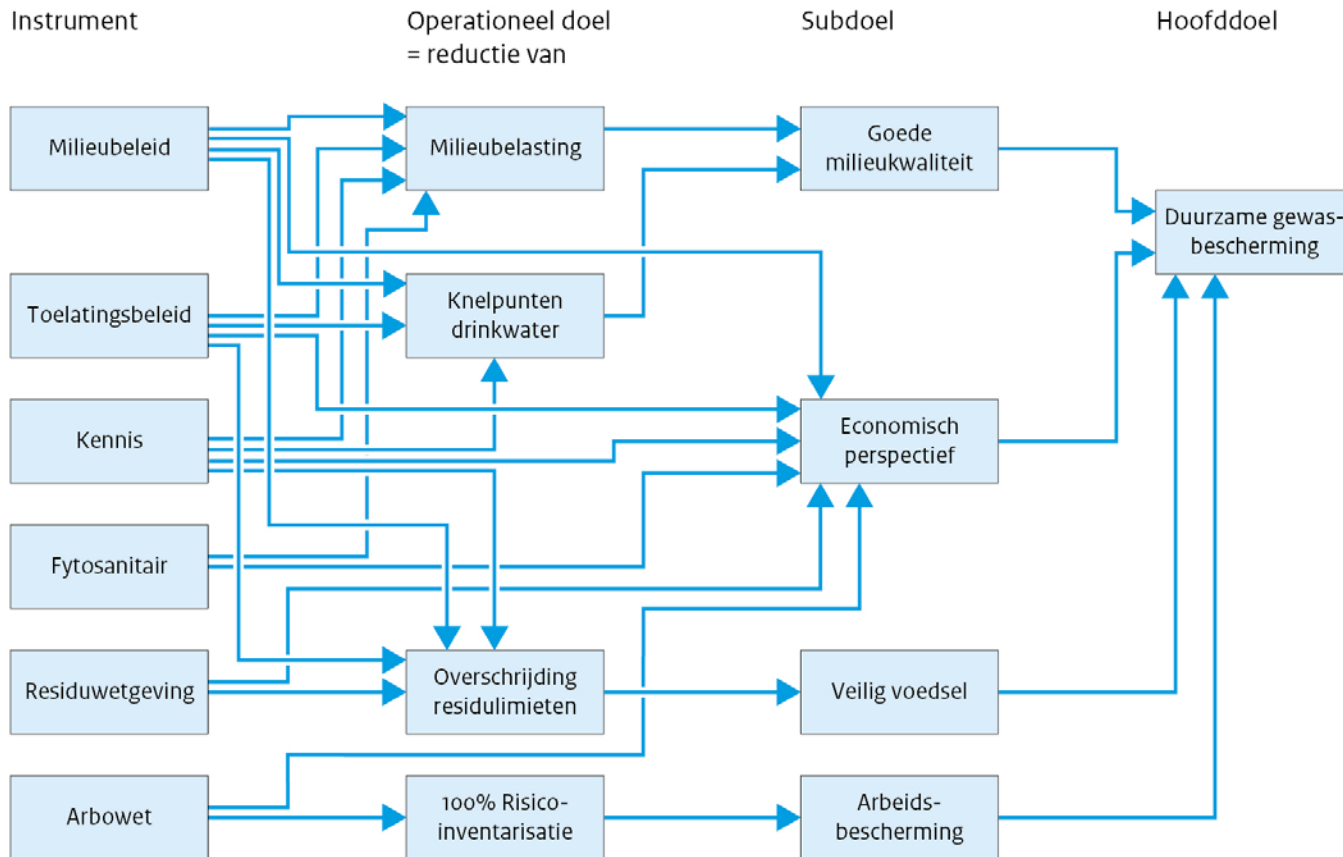
sumenten, plus goede afspraken tussen boeren en supermarkten. Mijn adagium is 'besturen is het organiseren van vertrouwen'. Vertrouwen begint bij het aanvaarden van wederzijdse afhankelijkheid. In deze wereld moeten we samenwerken, elkaar aanspreken, luisteren en beelden delen over kwaliteit, het goede en wat het waard is om na te streven.

Buiten de basisverantwoordelijkheden en internationale voorschriften, kiest dit kabinet dan ook voor een andere inzet dan louter het maken van nieuwe regels. Dit betekent niet dat we de verantwoordelijkheid op de sector of de burger afschuiven. Wel dat we zorgen dat alle betrokkenen samen een oplossing voor het probleem kunnen realiseren. Niet sturen, maar voorwaarden scheppen voor gezamenlijk be-

Beleid in de nota Duurzame gewasbescherming

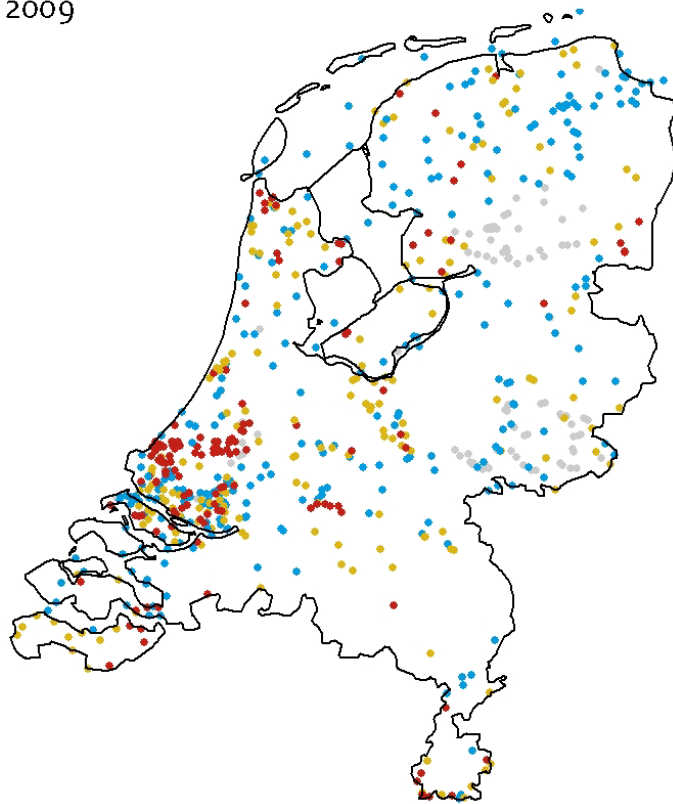
Milieu: veel bereikt maar doelen nog niet gehaald

- Op 50% meetlocaties oppervlaktewater nog overschrijdingen
 - Doel (geen overschrijding MTR) niet gehaald
- Milieubelasting door landbouw (berekend) met 85% gedaald, maar na 2004 stagnatie
 - Doel (daling 95%) niet gehaald
- Aantal drinkwaterknelpunten 75% minder
 - Doel 2010 (95% minder knelpunten)

Metingen: kwaliteit oppervlaktewater niet op orde (MTR)

2009

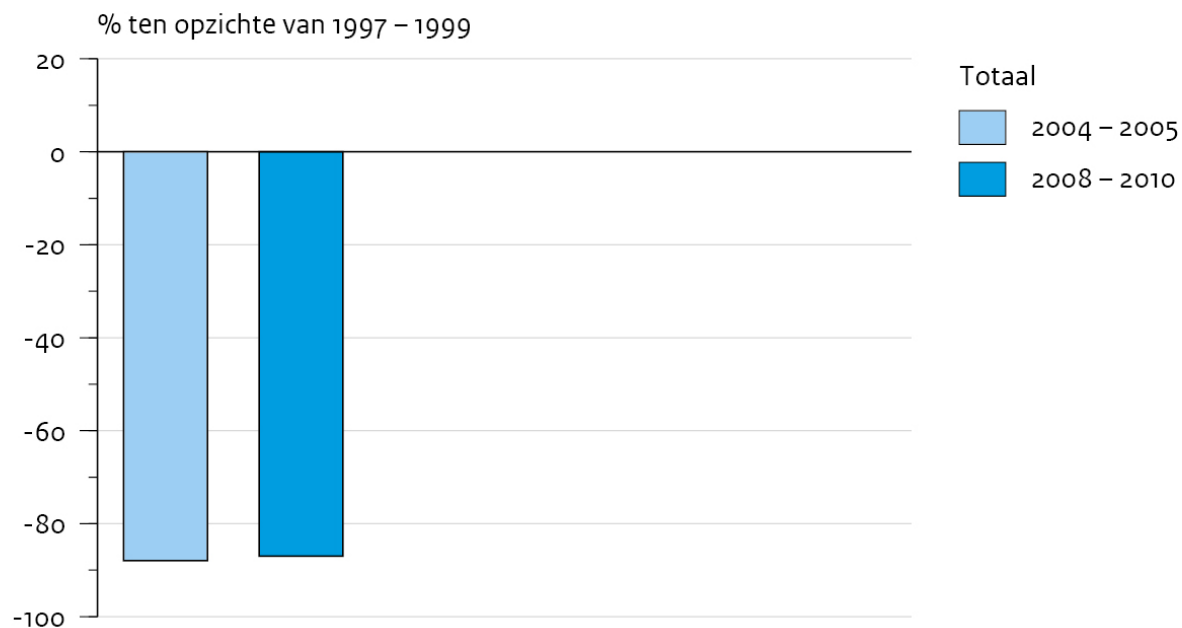

- Geen overschrijding
- Lage overschrijding
- Hoge overschrijding
- Onvoldoende gegevens

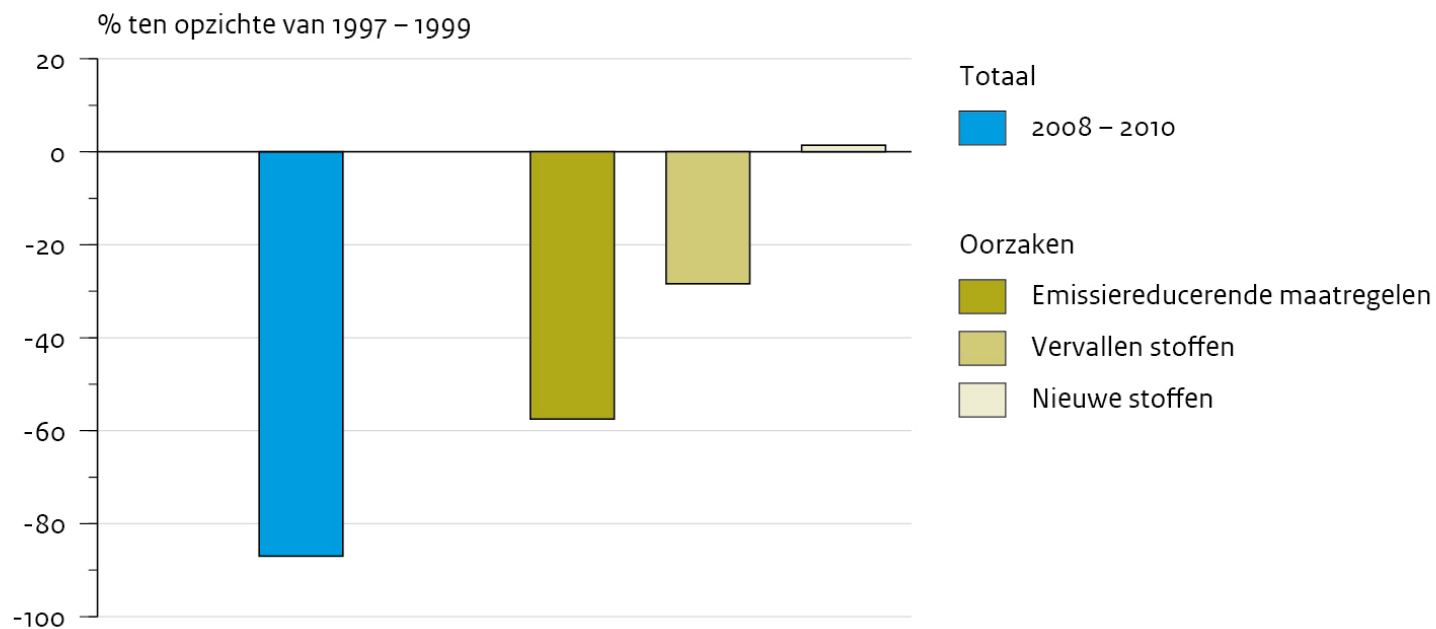
Berekeningen: flinke afname milieubelasting maar na 2004 afname beperkt

Verandering van milieubelasting in oppervlaktewater door gewasbeschermingsmiddelen

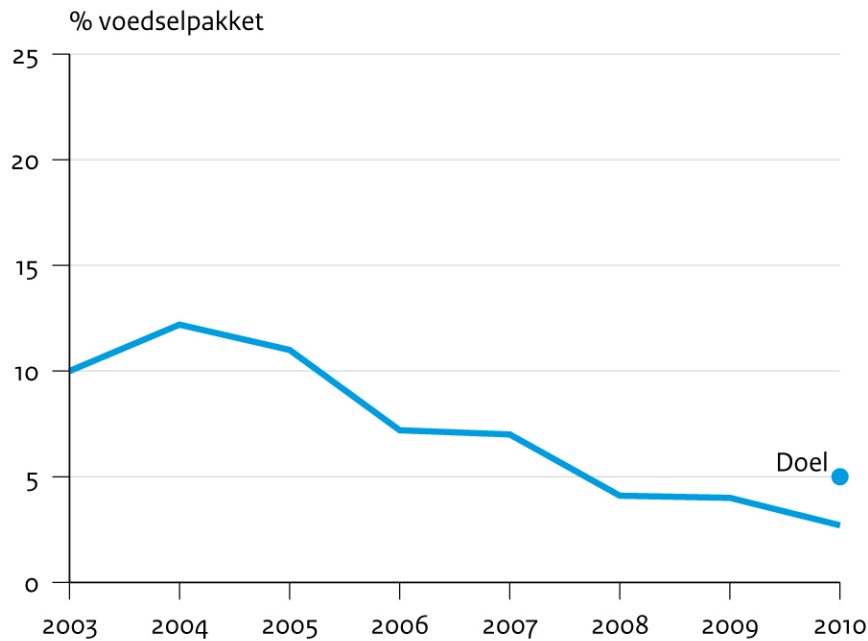
Emissieregulering werkt goed

Verandering van milieubelasting in oppervlaktewater door gewasbeschermingsmiddelen

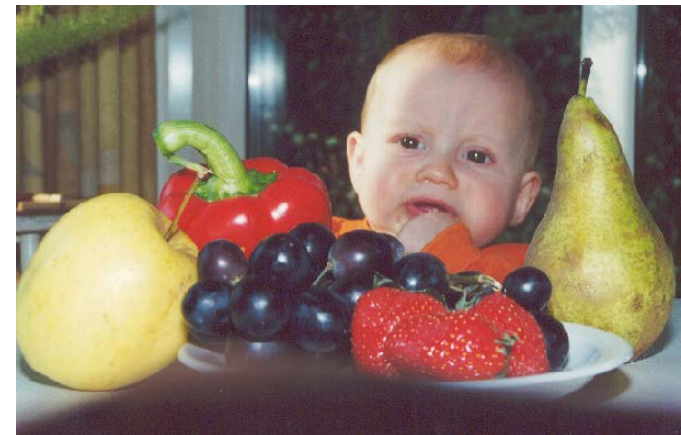

Voedselveiligheid: doel ruim gehaald

Overschrijding van residunormen in voedselpakket

Het doel (50% minder overschrijdingen in 2010 dan in 2003) is ruim gehaald

Arbeidsveiligheid moet beter

- Doel nota (100% werken volgens RI&E) wordt niet gehaald
 - Van alle teeltbedrijven heeft 65% een goedgekeurde RI&E
 - RI&E's worden niet actief gebruikt
- Voorlichting aan medewerkers onvoldoende

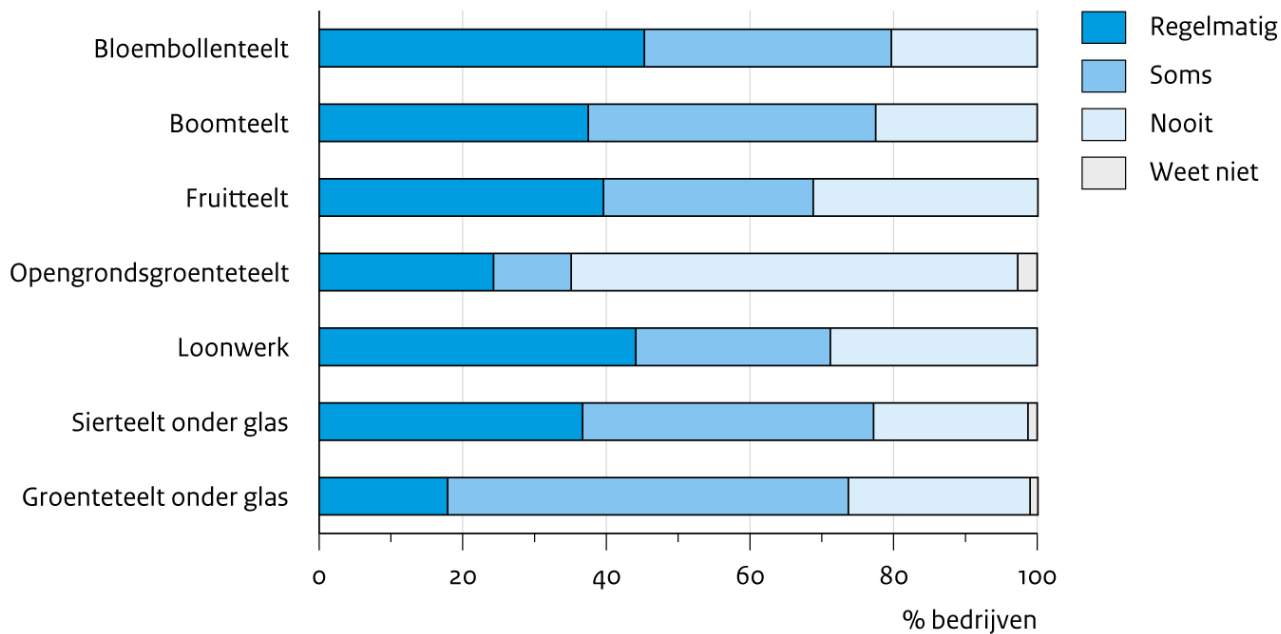

Voorlichting aan medewerkers onvoldoende

Voorlichting van medewerkers over risico's gewasbescherming, 2010

Vraag: Licht u uw medewerkers voor over de risico's van gewasbeschermingsmiddelen en over maatregelen om veilig te werken?

Telers missen
zelf concrete
informatie

Economisch perspectief niet in gevaar

- Meerkosten beleid sinds 1998 ongeveer 1,5% bedrijfskosten
- Concurrentiepositie niet in gevaar
 - Doel (behoud economisch perspectief) gehaald

Wetgeving werkt goed...

- Emissiebeperkende maatregelen
 - Verbetering ecologische kwaliteit

Wetgeving werkt goed...

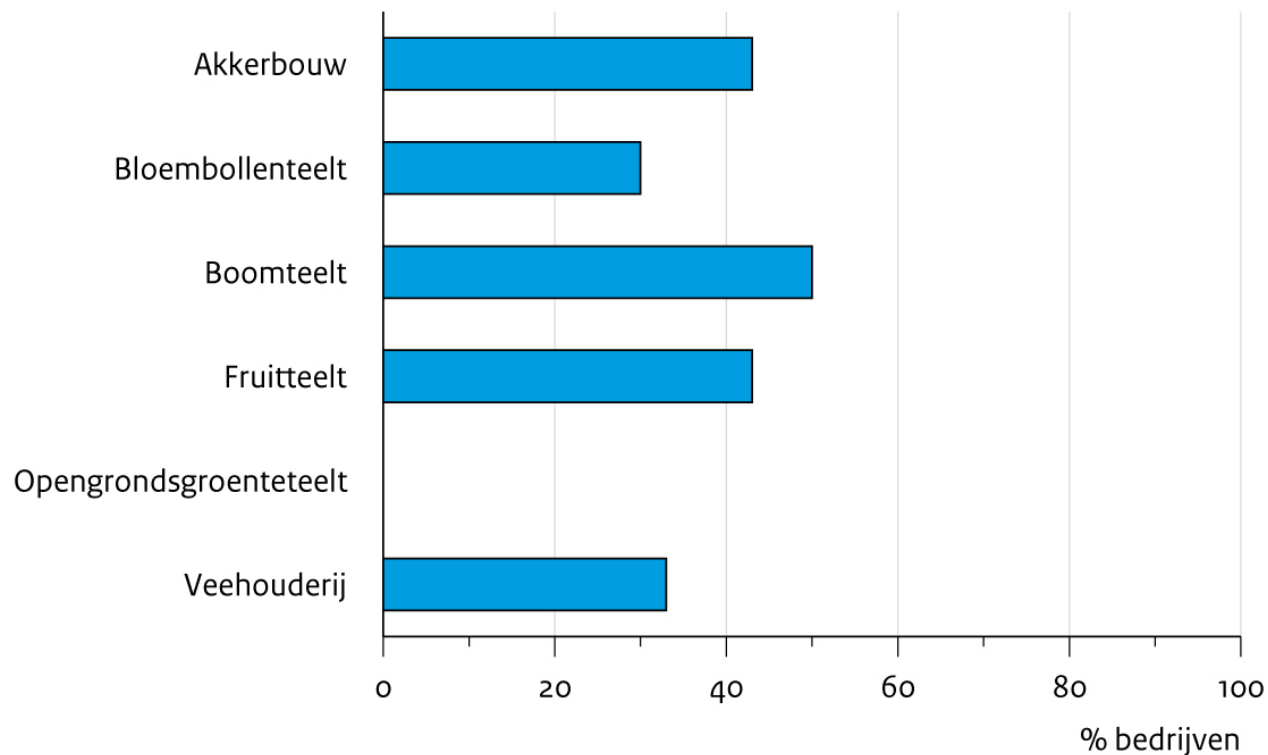
- Emissiebeperkende maatregelen
 - Verbetering ecologische kwaliteit
- Toelatingsbeleid
 - Verbetering ecologische kwaliteit
 - Drinkwaterknelpunten
 - Voedsel

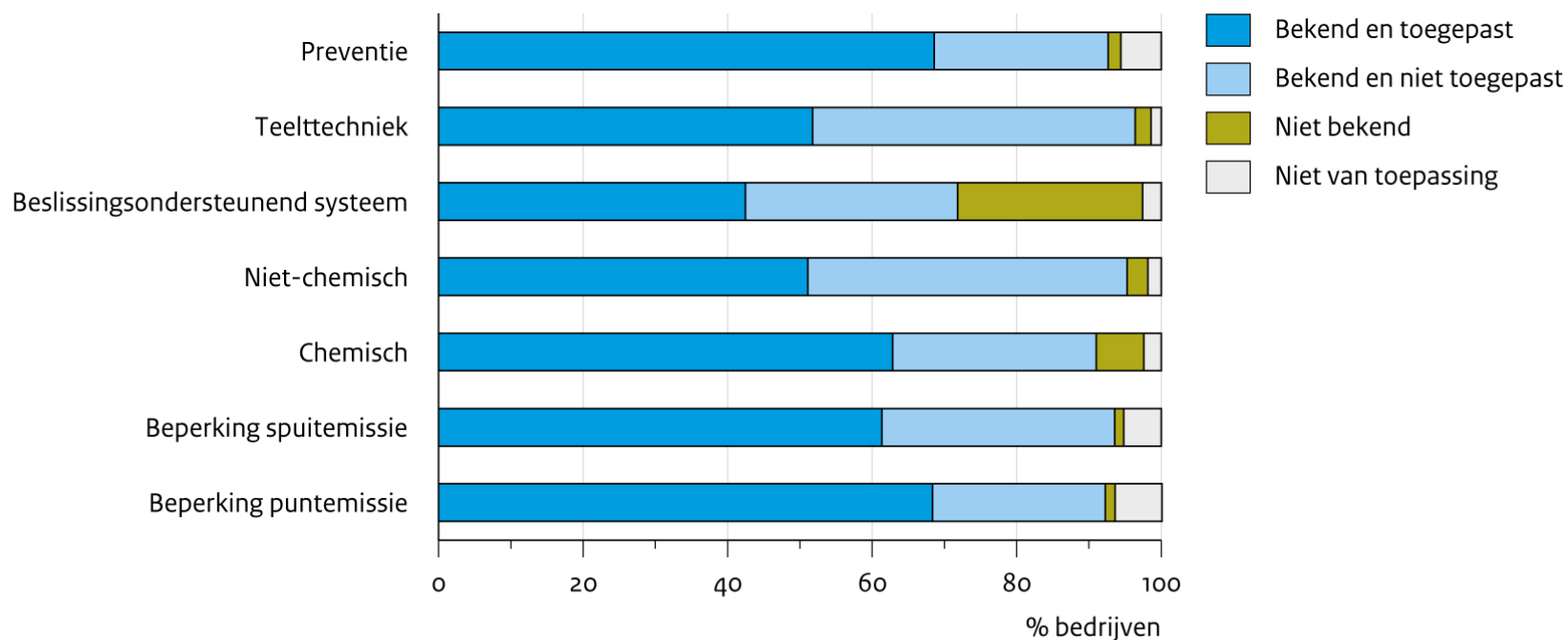
....maar wetten wel handhaven

Overtreding van regels voor emissiereducerende spuitdoppen, 2003 – 2010

Convenant: kennis (delen) werkt goed

Kennis en toepassing van maatregelen voor geïntegreerde gewasbescherming, 2010

Convenant werkte niet voor ...

- Supermarkten en duurzame groenten en fruit
- Arbeid

Korte termijn: effect chemie reduceren

Lange termijn: systeeminnovatie

Arbeid:

- Voorlichting door werkgever én producent
- Veiliger producten

Milieu:

- Verdergaande emissiereducerende maatregelen
- Kiezen voor minder milieubelastende middelen

Lange termijn:

- Meer gebruikmaken van natuur
- Gesloten kas

Planbureau voor de Leefomgeving

Hartelijke dank voor
uw aandacht

18 april 2012 | Martha van Eerdt
www.pbl.nl

Concurrentiepositie niet in gevaar: meestal 0–1% nadeel

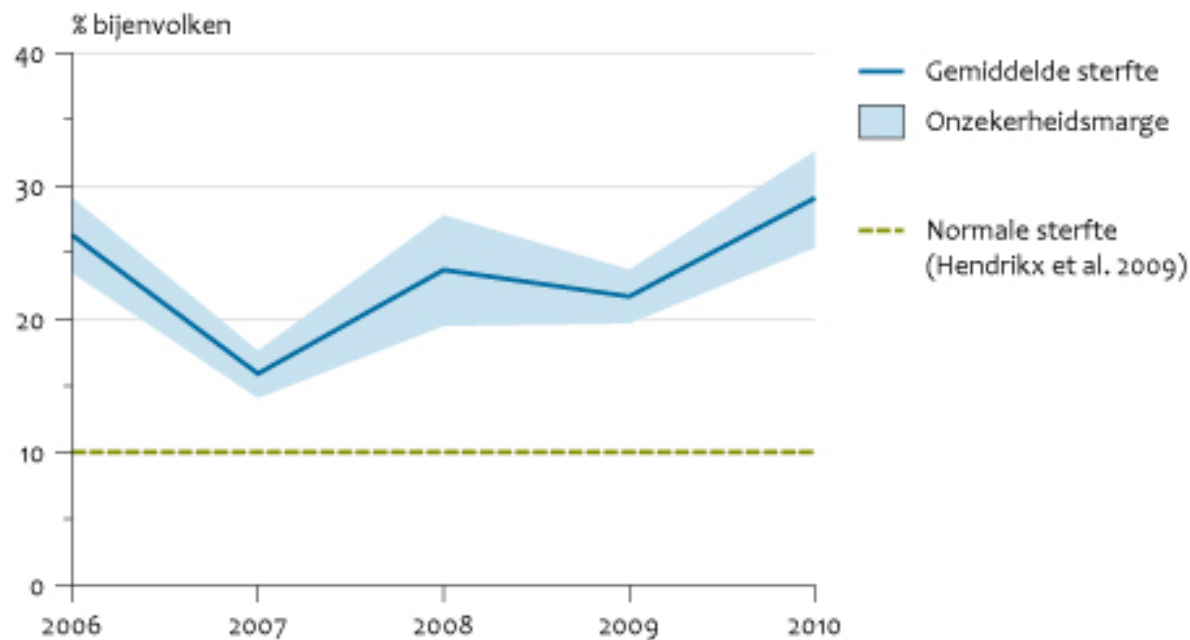
Sector	Gewas	NL-BE	NL-FR	NL-DE	NL-VK	NL-ES	% van het gewassaldo
Akkerbouw	Wintertarwe	Orange	Light Orange	Orange	Light Yellow	Grey	Voordeel voor Nederland 5 - 10% Nadeel voor Nederland > 0 - 1% > 1 - 5% > 5 - 10% > 15 - 20% Geen voor- of nadeel Niet onderzocht
	Pootaardappelen	White	White	White	Light Yellow	Grey	
	Consumptie-aardappelen	Light Yellow	Light Yellow	White	Light Yellow	Grey	
	Zaaiuien	Light Yellow	Light Yellow	White	Light Orange	Grey	
	Cichorei	Orange	Orange	Green	Light Yellow	Grey	
	Peen	Light Yellow	Light Yellow	White	Light Yellow	Grey	
Opengronds-groenten	Prei	Light Yellow	Light Yellow	White	White	Grey	
	Spruitkool	Orange	Light Yellow	White	Orange	Grey	
	Ijsbergsla	Light Yellow	Light Yellow	White	Light Yellow	Grey	
	Aardbeien	Orange	White	White	White	Grey	
Fruit	Appel	Light Orange	Light Yellow	Light Orange	Light Yellow	Grey	
	Appel (bio)	Light Yellow	Light Yellow	Red	Light Yellow	Grey	
	Rode bes	White	White	White	White	Grey	
Boomkwekerij	Laanbomen	Light Yellow	Light Yellow	White	Light Yellow	Grey	
	Buxus	White	Grey	White	Grey	Grey	
Glasgroenten	Kropsla	Light Orange	Light Yellow	Grey	Grey	Light Orange	
	Tomaat	Grey	Grey	Grey	White	Light Orange	

Bloemen: geen serieuze concurrenten

Bijensterfte hoger dan langjarig gemiddelde

Wintersterfte van bijen

Bron: Van der Zee & Pisa, 2011; bewerking PBL.

PBL/mrt12/0572
www.compendiumvoordeleefomgeving.nl